

မြန်မာ့နိုင်ငံရေးတွင် အမျိုးသမီးများပါဝင်မှု မြှင့်တင်ခြင်း*

သူရိန်လင်း¹

စာတမ်းအကျဉ်း

မြန်မာနိုင်ငံသည် စစ်အာဏာရှင်လက်အောက်တွင် နှစ်ပေါင်း ၆၀မျှ ကျရောက်ခဲ့ခြင်းကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံရေးတွင် အမျိုးသမီးများ၏ အခန်းကဏ္ဍသည် အလွန်မှားမှိန်ခဲ့သည်။ ထို့ပြင် နိုင်ငံ၏ ယဉ်ကျေးမှု၊ ဓလေ့ထုံးတမ်းအစဉ်အလာများအရ အမျိုးသမီးများ၏ ဖြစ်တည်မှုသည် ဖခင်နှင့် ခင်ပွန်းအပေါ် မှီခိုအားထားရမည်ဟူသော အတွေးအခေါ်များ၊ အိမ်မှုကိစ္စကိုသာ နိုင်နိုင်နင်းနင်း လုပ်ရမည်ဟူသော ယုံကြည်ချက်များ စသည့် သမားရိုးကျ ဘောင်ခတ်ထားသော မြန်မာ့လူ့ဘောင် အဖွဲ့အစည်း၏ အမြင်များကြောင့် အမျိုးသမီးများသည် နိုင်ငံရေး၌ ပါဝင်မှု အားနည်းကြသည်။ ယခုအချိန်တွင် မြန်မာနိုင်ငံသည် ဖက်ဒရယ်စနစ်နှင့် ဒီမိုကရေစီခရီးကြမ်းကို လျှောက်လှမ်းနေချိန် ဖြစ်ပြီး နိုင်ငံရေးစနစ်များသည် အားလုံးပါဝင်မှု (inclusiveness policy) အရ

¹သူရိန်လင်းသည် လူငယ်သုတေသီ (young researcher)၊ ပြည်သူ့ပညာပေး(civic educator)၊ လူမှုရေးလုပ်သား(social worker) တစ်ယောက်ဖြစ်ပြီး နိုင်ငံရေး၊ ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် အုပ်ချုပ်ရေးပညာများကိုစိတ်ဝင်စားသူဖြစ်သည်။

မြန်မာ့နိုင်ငံရေးတွင် အမျိုးသမီးများပါဝင်မှု မြှင့်တင်ခြင်း

အမျိုးသမီးများသည် အရေးပါသော အခန်းကဏ္ဍတွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်လျက် ရှိသည်။ အမျိုးသမီးများ နိုင်ငံရေးတွင် ပါဝင်မှုဟု ဆိုရာတွင် အရပ်ဘက် အဖွဲ့အစည်းများတွင်တွင် လုပ်ကိုင် ပါဝင်ခြင်း၊ ငြိမ်းချမ်းရေးဆွေးနွေးပွဲများတွင် (အမျိုးသားအဆင့်/ အခြေခံအဆင့်) ပါဝင်ခြင်း၊ ရွေးကောက်ပွဲများမှတစ်ဆင့် လွှတ်တော်နိုင်ငံရေးတွင် ပါဝင်ခြင်း၊ လွတ်လပ်၍ တရားမျှတသော ရွေးကောက်ပွဲများတွင် မဲပေးခြင်းအားဖြင့် ပါဝင်ခြင်း စသည်ဖြင့် ပါဝင်မှု ပုံစံအမျိုးမျိုးရှိပါသည်။ ဤသုတေသနစာတမ်းတွင် ဖက်ဒရယ်စနစ်နှင့် ဖွဲ့စည်းပုံဆိုင်ရာစံနှုန်းများ၊ ရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာ ဥပဒေများက အမျိုးသမီးများ နိုင်ငံရေးတွင် ပါဝင်ခြင်း၌ မည်သို့အထောက်အကူပြုကြောင်း ကမ္ဘာ့နိုင်ငံများ၏ နိုင်ငံရေးစနစ်များဖြင့် နှိုင်းယှဉ်လေ့လာတင်ပြထားသည်။ မြန်မာ့နိုင်ငံရေးတွင် အမျိုးသမီးပါဝင်မှုအခြေအနေပြ ညွှန်းကိန်းအဖြစ် ၂၀၁၀၊ ၂၀၁၅၊ ၂၀၂၀ အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲများ၌ အမျိုးသမီးများ ဝင်ရောက်ယှဉ်ပြိုင်မှု အရေအတွက်၊ အနိုင်ရရှိသူအရေအတွက်၊ အစိုးရအဖွဲ့၌ ပါဝင်လာမှုအရေအတွက် စသည်တို့ မည်မျှ တိုးမြှင့်လာသည်တို့ကို ဆန်းစစ်လေ့လာထားပါသည်။ အထက်ပါရိုးရှင်းသော အချက်အလက်များသည် မြန်မာ့နိုင်ငံရေးတွင် အမျိုးသမီးများ ပါဝင်မှုတိုးတက်လာခြင်း အကြောင်းအရာကို အပြည့်အဝ မရှင်းပြနိုင်ပါ။ စာတမ်းရှင်သည် မြန်မာ့နိုင်ငံရေးတွင် အမျိုးသမီးများ ပါဝင်မှုတိုးတက်စေရန် အကြံပြုချက်များကို မြန်မာ့နိုင်ငံရေးအခြေအနေနှင့်အညီ တင်ပြထားပါသည်။

အဓိကစကားလုံးများ - အမျိုးသမီး၊ နိုင်ငံရေး၊ ဖက်ဒရယ်

၁။ နိဒါန်း

မြန်မာနိုင်ငံသည် ဖက်ဒရယ်စနစ်နှင့် ဒီမိုကရေစီစနစ်ကို အခြေခံသော ဖယ်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီနိုင်ငံတော်သစ်ဆီသို့ လျှောက်လှမ်းနေချိန် ဖြစ်ပါသည်။ ယခုကာလတွင် ပေါ်ပေါက်လာသော အမျိုးသား ညီညွတ်ရေးအစိုးရ၏ အမျိုးသမီး၊ လူငယ်နှင့် ကလေးသူငယ် ရေးရာဝန်ကြီးဌာနကလည်း တန်းတူညီမျှရေး၊ လွတ်လပ်ရေး၊ ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် တရားမျှတသော နိုင်ငံတည်ဆောက်ရေး၊ စွမ်းအားမြှင့်တင်ရေး၊ အမျိုးသမီးများဦးဆောင်မှု အခန်းကဏ္ဍ ပေါ်ပေါက်ရေး၊ ကျားမရေးရာ တန်းတူညီမျှမှု အခြေပြု ဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေ ပေါ်ပေါက်ရေး စသည့် မျှော်မှန်းချက်များ ကတိပြုထားသည်။ ဤသုတေသနစာတမ်း၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ ဒီမိုကရေစီနှင့် ဖယ်ဒရယ်စနစ်သည် အမျိုးသမီးများ နိုင်ငံရေးတွင် ပါဝင်မှုကို မည်သို့အထောက်အကူပြုကြောင်း ဖော်ပြ ထားခြင်းဖြစ်သည်။ ဤစာတမ်းတွင် ဖယ်ဒရယ်စနစ်နှင့် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချထားသော နိုင်ငံများ ဖြစ်သည့် တူနီးရှား၊ ပြင်သစ်၊ အိန္ဒိယ၊

မြန်မာ့နိုင်ငံရေးတွင် အမျိုးသမီးများပါဝင်မှု မြှင့်တင်ခြင်း

ယူဂန်ဒါနှင့် ကနေဒါတို့၏ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေများ၊ ရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာ ဥပဒေ၊ နည်းဥပဒေများသည် အမျိုးသမီးများ နိုင်ငံရေးတွင် ပါဝင်မှုကို မည်သို့အထောက်အကူပြုကြောင်းကိုပါ ထည့်သွင်း ဆွေးနွေးထားသည်။ ထို့နောက် မြန်မာနိုင်ငံတွင် နိုင်ငံရေး ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများ စတင်လုပ်ဆောင်ခဲ့သော ၂၀၁၀ခုနှစ်မှစ၍ ၂၀၂၀ခုနှစ်အထိ ကျင်းပခဲ့သည့် ရွေးကောက်ပွဲများ၌ အမျိုးသမီးရွေးကောက်ခံ နိုင်ငံရေးသမားများ ပါဝင်မှုနှုန်းကို ဆွေးနွေးထားသည်။

၂။ သုတေသနနည်းနာ

ယခုသုတေသနစာတမ်းတွင် မြန်မာနိုင်ငံ ပြည်ထောင်စု ရွေးကောက်ပွဲ ကော်မရှင် (Union Election Commission)၏ အချက်အလက်များကို အဓိကထား အသုံးပြုထားသည်။ ထို့ပြင် မြန်မာအမျိုးသမီးများ နိုင်ငံရေးတွင် ပါဝင်မှုကို မြှင့်တင်နိုင်မည့် စာအုပ်စာပေများ၊ ရွေးကောက်ပွဲ ကြေညာချက်ရလဒ်များနှင့် သုတေသနစာတမ်းများမှ

အချက်အလက်များကို အလျဉ်းသင့်သလို ကောက်နုတ်
ဖော်ပြထားပါသည်။

ဤသုတေသနစာတမ်းတွင် မြန်မာနိုင်ငံ၌
ကျင်းပခဲ့သောရွေးကောက်ပွဲများ၏ အမျိုးသမီးကိုယ်စားလှယ်များ
ပါဝင်မှုနှုန်းနှင့် အနိုင်ရမှုနှုန်းကို မြန်မာနိုင်ငံ ပြည်ထောင်စုရွေးကောက်ပွဲ
ကော်မရှင် (UEC) ၏ ထုတ်ပြန်ကြေညာချက်စာရင်းများ၊
ကိန်းဂဏန်းအချက်အလက်များကို ဆန်းစစ်နှိုင်းယှဉ်ကာ အစိုးရအစုအဖွဲ့
အမျိုးသမီးများပါဝင်မှုကို ဖော်ပြထားသည်။

၃။ ဖယ်ဒရယ်စနစ်နှင့် အမျိုးသမီးပါဝင်မှု

ဖယ်ဒရယ်စနစ်၊ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချခြင်းနှင့် အမျိုးသမီးများ
နိုင်ငံရေးတွင်ပါဝင်မှု စသည့် စစ်မှန်သောဖယ်ဒရယ်စနစ်သည်
Subsidiary Principle မှုအရ နိုင်ငံ့အာဏာကို ပြည်ထောင်စုအဆင့်မှ
ပြည်နယ်အဆင့်၊ ပြည်နယ်အဆင့်မှ မြို့နယ်ရပ်ရွာအဆင့်(ဒေသန္တရ)သို့
လျှော့ချထားသည်။ ဒေသန္တရရွေးကောက်ပွဲများသည် မဲဆန္ဒနယ်ကျဉ်း၍
များသောအားဖြင့် မဲဆွယ်ကုန်ကျစရိတ်နည်းသည်။ ဗဟိုအဆင့်နှင့်

မြန်မာ့နိုင်ငံရေးတွင် အမျိုးသမီးများပါဝင်မှု မြှင့်တင်ခြင်း

ပြည်နယ်အဆင့် ရွေးကောက်ပွဲများနှင့် နှိုင်းယှဉ်လျှင် ကုန်ကျစရိတ်ပို၍ သက်သာသည်။ (Enid Slack, Zachary Spicer, & Makram Montacer, 2014) ထို့ကြောင့် အမျိုးသမီးနိုင်ငံရေးသမားများသည် အချိန်နှင့် ခရီးသွားလာရေးကုန်ကျစရိတ်များ လျော့နည်းသွားသည် (Enid Slack, Zachary Spicer, & Makram Montacer, 2014)။

ဒေသန္တရအစိုးရအဆင့်တွင် ပြိုင်ဆိုင်မှုနည်းသည့်အတွက် ရွေးကောက်ခံရနိုင်ချေ ပိုများသည်။ ယင်းမှတစ်ဆင့် ပြည်နယ်နှင့် ဗဟိုအစိုးရအဖွဲ့ဝင်အဖြစ် ပါဝင်ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် အခွင့်အရေး ပိုရှိသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ဗဟိုအဆင့်အစိုးရအဖွဲ့တွင် ပါဝင်နိုင်ရန် ဒေသန္တရအဆင့်နိုင်ငံရေးတွင် ပါဝင်ခြင်းကို လှေကားထစ်အဖြစ် အသုံးပြုနိုင်သောကြောင့် ဖြစ်သည်။ ဒေသန္တရအစိုးရအဆင့်တွင် ရွေးကောက်ခံရသော အမျိုးသမီးများအနေနှင့် ရွေးကောက်ပွဲအတွေ့အကြုံများ၊ အုပ်ချုပ်ရေး အတွေ့အကြုံများ ရရှိကြခြင်းနှင့် ဒေသအဆင့်တွင် လူသိများကျော်ကြားလာခြင်း၊ အသိအမှတ်ပြုခံရခြင်းတို့ကြောင့် ပြည်နယ်နှင့် ဗဟိုအဆင့် (အောက်ခြေအဆင့်) တွင် ရွေးကောက်ခံရမည့် အခွင့်အရေး ပိုရှိနိုင်သည်။ ဗဟိုအစိုးရများတွင် အမျိုးသမီးကိုယ်စားပြုပါဝင်မှု နည်းခြင်းမှာ

အောက်ခြေအဆင့်တွင် အမျိုးသမီးများလုံလောက်စွာ ပါဝင်မှု ရှိမနေခြင်းကြောင့်ဖြစ်သည်။

၃.၁။ ဖက်ဒရယ်စနစ်နိုင်ငံရေးတွင် အမျိုးသမီးများပါဝင်မှု အရေးကြီးပုံ

အမျိုးသမီးများသည် နိုင်ငံရေးနှင့် ဥပဒေပြုရေးဆိုင်ရာ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများတွင်လည်း ပါဝင် အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်နိုင်သည်ဟု သုတေသနအစီရင်ခံစာများနှင့် စာတမ်းများ၌ ဖော်ပြထားသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် အမျိုးသမီးများသည် အမျိုးသားများနှင့် မတူညီသောအမြင်များကို ယူဆောင်လာသည်။ အမျိုးသားများက စီးပွားရေး၊ နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာမူဝါဒများကို ဦးစားပေးလေ့ရှိပြီး အမျိုးသမီး နိုင်ငံရေးသမားများက အမျိုးသမီး၊ ကလေး၊ ပညာရေး စသည့်အရာများကို ဦးစားပေးလေ့ရှိသည်ဟု သုတေသနများတွင် တွေ့ရှိရသည်။ အမျိုးသမီးတို့ အာဏာရရှိလာသော အချိန်တွင်လည်း အစိုးရဌာနများ၌ အမျိုးသမီးများကို ပိုမို ရွေးချယ်ခန့်အပ်ထားတတ်ကြသည်။ ထို့အပြင် အမျိုးသမီးနိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်များသည် အလုပ်သမားများကို ချီးမြှောက်ခြင်းနှင့် စေ့စပ်ပြေငြိမ်းနိုင်ခြင်းစသည့်အချက်တို့ကို

မြန်မာ့နိုင်ငံရေးတွင် အမျိုးသမီးများပါဝင်မှု မြှင့်တင်ခြင်း

ပိုမိုတန်ဖိုးထားတတ်ကြသည်။ နိုင်ငံရေး ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ခြင်း၏ သဘောတရားနှင့် ပုံစံတွင် သိသာသော သက်ရောက်မှုရှိစေရန် အမျိုးသမီးကိုယ်စားပြုမှု ၃၀ ရာခိုင်နှုန်းသည် အရေးပါသော အင်အားစု ဖြစ်ကြောင်း ၁၉၉၀ ကုလသမဂ္ဂ အစီရင်ခံစာတွင် ဖော်ပြခဲ့သည်။ (The World's Women 1970 - 1990 Trends and Statistics, 1991)

၃.၂။ တူနီးရှားနိုင်ငံ

တူနီးရှားနိုင်ငံ၏ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် ရွေးကောက်ခံ ဗဟိုအဆင့်၊ ပြည်နယ်အဆင့်နှင့် ဒေသန္တရအဆင့်များ၌ အမျိုးသားများနှင့် အမျိုးသမီးများကြား တန်းတူညီမျှမှုရှိစေရန် အထူးအလေးပေး ဖော်ပြထားသည်။ ၂၀၁၄တွင် အတည်ပြုခဲ့သော ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ၏ ပုဒ်မ ၃၄ အရ နိုင်ငံတော်သည် ရွေးကောက်ပွဲ မဲပေးခြင်းနှင့် ရွေးကောက်ခံခြင်းတို့တွင် အမျိုးသမီးများ အခွင့်အရေးရရန် လုပ်ဆောင်ပေးရမည်။ ပြည်ထောင်စုအဆင့်၊ ပြည်နယ်အဆင့်နှင့် ဒေသန္တရအဆင့် ရွေးကောက်ပွဲကော်မတီများတွင် အမျိုးသမီးများကိုယ်စားပြု ပါဝင်နိုင်ရန် ဆောင်ရွက်ပေးရမည်။ ပုဒ်မ ၄၆ အရ နိုင်ငံတော်သည် နယ်ပယ်အားလုံးရှိ အလုပ်အမျိုးမျိုးနှင့် ပက်သက်၍

အမျိုးသားနှင့် အမျိုးသမီးများအကြား တန်းတူညီမျှ ရှိစေရန် လုပ်ဆောင်ပေးရမည်။ ရွေးကောက်ပွဲကော်မတီများတွင်လည်း အမျိုးသားများနှင့် အမျိုးသမီးများ တူညီသော အခွင့်အရေး ရရှိရန် လုပ်ဆောင်ပေးရမည်။ (Tunisia's Constitution of 2014)

၃.၃။ ပြင်သစ်နိုင်ငံ

ပြင်သစ်နိုင်ငံ၏ အထက်လွှတ်တော်နှင့် အောက်လွှတ်တော် ရွေးကောက်ပွဲများ၌ ရွေးကောက်ခံကိုယ်စားလှယ် အရေအတွက် တစ်ဝက်မှာ အမျိုးသမီးများ ဖြစ်ရမည်ဟူသော (Parit'e Law) ဥပဒေကို ၂၀၀၀ ပြည့်နှစ်တွင် အတည်ပြုခဲ့သည်။ ၂၀၀၁ ခုနှစ် ဒေသန္တရအဆင့် ရွေးကောက်ပွဲများတွင် ရွေးကောက်ခံ အမျိုးသမီးဦးရေမှာ ၂၅.၇ ရာခိုင်နှုန်းမှ ၄၇.၉ ရာခိုင်နှုန်းအထိ တိုးမြင့်လာသည်။ (Enid Slack, Zachary Spicer, & Makram Montacer, 2014)

၃.၄။ အိန္ဒိယနိုင်ငံ

၁၉၉၂ ခုနှစ်တွင် အိန္ဒိယသည် ဒေသန္တရ အစိုးရအစုအဖွဲ့၌ အမျိုးသမီးကိုယ်စားလှယ်နေရာ ၃၀ ရာခိုင်နှုန်း ပါဝင်မှုကို

မြန်မာ့နိုင်ငံရေးတွင် အမျိုးသမီးများပါဝင်မှု မြှင့်တင်ခြင်း

အာမခံချက်ပေးနိုင်ရန်အတွက် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကို ပြင်ဆင်ခဲ့သည်။
ထို့ကြောင့် ၁၉၉၄ခုနှစ်တွင် အမျိုးသမီး တစ်သန်းကျော် ဒေသန္တရအစိုးရ၌
ပါဝင်လာသည်ကို တွေ့ရသည် (The Constitution {73rd Amendment}
Act, 1992)။

၃.၅။ ယူဂန်ဒါနိုင်ငံ

ယူဂန်ဒါတွင် ၁၉၉၇ခုနှစ်မှစ၍ အမျိုးသမီးများ ဝင်ရောက်
ယှဉ်ပြိုင်နိုင်ရန်အတွက် ဒေသန္တရအဆင့်တွင် ကိုယ်စားလှယ်နေရာ
အားဖြင့် ၃၀ ရာခိုင်နှုန်း သတ်မှတ်ပေးထားသောကြောင့် ထိုနေရာများတွင်
အမျိုးသမီးများသာ ဝင်ရောက်ယှဉ်ပြိုင်နိုင်သည်။ ၎င်းမှာ အမျိုးသမီး
ကိုယ်စားပြုမှုအတွက် ဖန်တီးပေးထားခြင်းဖြစ်သည်။ (Social
Development Research at UNRISD 2005-209)

၃.၆။ ကနေဒါ နိုင်ငံ

ကနေဒါနိုင်ငံတွင် ဒေသန္တရအဆင့် ကောင်စီများက
အမျိုးသမီးများကို သင်ကြားပြသပေးရန်အတွက် လိုအပ်သည့်
ကမ်ပိန်းသင်တန်း ကျောင်းများဖန်တီးသင့်သည်ဟု အကြံပြုထားသည်။
ကမ်ပိန်း သင်တန်းကျောင်းများတွင် အစိုးရအစုအဖွဲ့ ဝင်ရောက်

တာဝန်ယူ ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်မှု စွမ်းဆောင်ရေ
မြှင့်သင်တန်းများနှင့် ဝင်ရောက်ယှဉ်ပြိုင်မည့်
ကိုယ်စားလှယ်လောင်းများအတွက် စည်းမျဉ်း စည်းကမ်းများကို
သင်ကြားပေးသည်။ အမျိုးသမီးများ ရွေးကောက်ပွဲများ စီမံနိုင်ရန်နှင့်
အနိုင်ရနိုင်ရန်အတွက် လိုအပ်သည့် နိုင်ငံရေးကျွမ်းကျင်မှုများ၊
မဟာဗျူဟာများနှင့် ပရိယာယ်များကို သင်ကြားပေးနိုင်သည်။

ဒေသန္တရဆိုင်ရာ ဆုံးဖြတ်ချက်များတွင် အမျိုးသမီးများ
ပါဝင်နိုင်ရန်အလို့ငှာ ကော်မတီများ၊ ဘုတ်အဖွဲ့များနှင့် ကော်မရှင်များ၌
ကျား/မ အချိုးတူ ပါဝင်နိုင်ရေး စည်းမျဉ်း၊ ဥပဒေများ
သတ်မှတ်ခြင်း၊ အတွေ့အကြုံရှိသော သက်တမ်းရင့် အမျိုးသမီး
ကောင်စီဝင်များနှင့် သက်တမ်းနုသေးသော အမျိုးသမီး ကောင်စီဝင်များ
ရောနှောပါဝင်မှုကို သေချာစေရန် သက်တမ်းများကို ဗျူဟာကျကျ
သတ်မှတ် ခြင်းတို့ဖြစ်သည်(Enid Slack, Zachary Spicer, & Makram
Montacer, 2014)။

မြန်မာ့နိုင်ငံရေးတွင် အမျိုးသမီးများပါဝင်မှု မြှင့်တင်ခြင်း

၄။ သုတေသနတွေ့ရှိချက်များ

နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာ ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ရာ၌ သိသာထင်ရှားသော ပြောင်းလဲမှုဖြစ်စေရန် အမျိုးသမီးကိုယ်စားပြုမှု ၃၀% သည် အရေးပါသည့် အင်အားစုဖြစ်ကြောင်း ၁၉၉၀ ကုလသမဂ္ဂ အစီရင်ခံစာတွင် ဖော်ပြခဲ့သည်။ ထိုအချိန်မှစ၍ နိုင်ငံတိုင်း၏ အစိုးရအစုအဖွဲ့တွင် အမျိုးသမီး ၃၀% ပါဝင်ရေးသည် စံသတ်မှတ်ချက်တစ်ခု ဖြစ်လာသည်။ မြန်မာနိုင်ငံသည် ၂၀၁၀ ပြည့်နှစ်မှစ၍ ရွှေရည်စိမ် ဒီမိုကရေစီကို အခြေခံထားသော ၂၀၀၈ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေနှင့်အညီ နိုင်ငံရေးပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများကို စတင်လုပ်ဆောင်ခဲ့သည်။

၄.၁။ ၂၀၁၀ ရွေးကောက်ပွဲနှင့် ကျား/မ မညီမျှမှု

မြန်မာနိုင်ငံတွင် ၂၀၀၈ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေနှင့်အညီ ၂၀၁၀ ပြည့်နှစ် အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲကို ကျင်းပခဲ့သော်လည်း စင်စစ်အားဖြင့် ထိုရွေးကောက်ပွဲမှာ လွတ်လပ်၍ တရားမျှတသော ရွေးကောက်ပွဲ မဟုတ်ပေ။ ရွေးကောက်ပွဲစနစ်သည်

နိုင်သူအကုန်ယူစနစ်ကို (Fast Past the Post)² အခြေခံထားပါသည်။
 ၂၀၁၀ ရွေးကောက်ပွဲတွင် အမျိုးသမီးရွေးကောက်ခံ ၃၆၉ ဦး ရှိသည့်အနက်
 ၅၃ ဦး ရွေးကောက်ခံရသည်။ ပြည်ထောင်စု ရွေးကောက်ခံ
 အမတ်နေရာ ၄၆၆ နေရာရှိသည့်အနက် အမျိုးသမီးများသည် ၂၈ နေရာ
 ရွေးကောက်ခံရသည်။ အမျိုးသားလွှတ်တော်တွင် ၄ နေရာ ရရှိပြီး
 ပြည်သူ့လွှတ်တော်တွင် ၂၄ နေရာ ရရှိခြင်းဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့်
 လွှတ်တော်နှစ်ခုပေါင်းသည့် ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်တွင် အမျိုးသမီး
 ရွေးကောက်ခံအမတ်ဦးရေမှာ ၂၈ နေရာ ဖြစ်ပြီး စုစုပေါင်း
 ရွေးကောက်ခံအမတ်ဦးရေ၏ ၆ ရာခိုင်နှုန်းသာရှိသည်။ ရွေးကောက်ခံ
 မဟုတ်သော တပ်မတော်သားကိုယ်စားလှယ်များ ၁၆၆
 နေရာရှိသည့်အနက် ၂၀၁၄ ဇန်နဝါရီလတွင်
 အမျိုးသမီးကိုယ်စားလှယ်နှစ်ဦး ခန့်အပ်ခံရသည်။ တိုင်းဒေသကြီး/

² နိုင်သူအကုန်ယူစနစ်ကို (Fast Past the Post) ဆိုသည်မှာ မဲဆန္ဒနယ်တစ်ခုတွင်
 ပါဝင်ယှဉ်ပြိုင်သော ကိုယ်စားလှယ်လောင်းများမှ မဲအများဆုံးရရှိသော
 ကိုယ်စားလှယ်လောင်းမှ အနိုင်ရသောစနစ်ကိုဆိုလိုသည်။ သို့သော်
 နိုင်သူအကုန်ယူစနစ်တွင် အခြားသော အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုချက်များလည်းရှိပါသေးသည်။

မြန်မာ့နိုင်ငံရေးတွင် အမျိုးသမီးများပါဝင်မှု မြှင့်တင်ခြင်း

ပြည်နယ်လွှတ်တော် ၁၄ ခုတွင် ၆၅၉ နေရာရှိသည့်အနက် ရွေးကောက်ခံအမျိုးသမီးအမတ် ၂၅ နေရာ၊ ၃.၈ ရာခိုင်နှုန်း အနိုင်ရသည်။ သမ္မတဟောင်း ဦးသိန်းစိန်ဦးဆောင်သော ပြည်ထောင်စု အစိုးရအဖွဲ့တွင် ဝန်ကြီးဌာန ၃၃ ခုရှိသည့်အနက် ပညာရေးဝန်ကြီး၊ လူမှုကယ်ဆယ်ရေးနှင့် ပြန်လည်နေရာချထားရေးဝန်ကြီး နှစ်နေရာတွင်သာ အမျိုးသမီး နှစ်ဦး ခန့်အပ် တာဝန်ပေးခံရသည်။ ဒေါ်မြတ်မြတ်အုန်းခင်သည် လူမှုကယ်ဆယ်ရေးနှင့် ပြန်လည်နေရာချထားရေးဝန်ကြီးအဖြစ် ခန့်အပ်ခံရသည်။ ယင်းမှာ မြန်မာ့နိုင်ငံရေးလောကတွင် နှစ်ပေါင်းခြောက်ဆယ်ကြာပြီးနောက်မှ အမျိုးသမီးများ ဝန်ကြီးအဖြစ် ပြန်လည်ခန့်အပ်ခံရခြင်းဖြစ်သည်။ (၁၉၅၃ခုနှစ် ပါလီမန်ဒီမိုကရေစီခေတ်တွင်း ဝန်ကြီးချုပ်ဦးနု အစိုးရအဖွဲ့တွင် ဒေါ်ဘမောင်ချိန်သည် အမျိုးသမီး အစိုးရအဖွဲ့ဝင်အဖြစ် ပထမဆုံးခန့်အပ်ခြင်းခံရသည်။)။ ဦးသိန်းစိန်အစိုးရလက်ထက်တွင် အမျိုးသမီး ဒုဝန်ကြီး ၆ ဦးခန့်လည်း ရာထူး ခန့်အပ်ခြင်း ခံရသည်။ ၂၀၁၂ ခုနှစ် ကြားဖြတ်ရွေးကောက်ပွဲတွင် အမျိုးသမီး အနိုင်ရအမတ် ၅၃ယောက်၊ ၄.၆ ရာခိုင်နှုန်းခန့် လွှတ်တော် အသီးသီးတွင် တိုးလာသည်ကို တွေ့ရသည်။

ဇယား(၁)၊ ၂၀၁၅ခုနှစ် ကြားဖြတ်ရွေးကောက်ပွဲတွင်

အမျိုးသမီးအနိုင်ရအမတ်ဦးရေ

ရွေးကောက်ခံ	အနိုင်ရဦးရေ	အမျိုးသား လွှတ်တော်	ပြည်သူ့ လွှတ်တော်	တိုင်းဒေသကြီး/ ပြည်နယ် လွှတ်တော်
၃၆၉ ဦး	၅၃ ဦး	၄ ဦး	၂၄ ဦး	၂၅ ဦး

ရင်းမြစ်၊ ပြည်ထောင်စုရွေးကောက်ပွဲ ကော်မရှင်

၄.၂။ ၂၀၁၅ ရွေးကောက်ပွဲနှင့်ဂျန်ဒါ^၃မညီမျှမှု^၄

၂၀၁၅ခုနှစ် ရွေးကောက်ပွဲတွင် အမျိုးသမီး ဦးဆောင်သော အမျိုးသားဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ်(NLD) ပါတီမှ တောင်ပြိုကမ်းပြို အနိုင်ရပြီးနောက် အနိုင်ရအမျိုးသမီးအမတ်ဦးရေ များလာသည်ဟု ဆိုနိုင်သော်လည်း နိုင်ငံတကာစံနှုန်းနှင့် တိုင်းတာပါက နည်းပါးလျက်ပင်

^၃ ဂျန်ဒါဆိုသည်မှာ ကျား၊မ ကိုဆိုလိုသည်။

^၄ ဂျန်ဒါမညီမျှမှုဆိုသည်မှာ အမျိုးသမီးများသည် နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေး၊ လူမှုရေးစသော အခန်းကဏ္ဍအသီးသီးတွင် လုံလောက်စွာ ပါဝင်နိုင်မှု မရှိနိုင်ခြင်းကို ဆိုလိုသည်။

မြန်မာ့နိုင်ငံရေးတွင် အမျိုးသမီးများပါဝင်မှု မြှင့်တင်ခြင်း

ရှိသေးသည်။ ရွေးကောက်ခံအမတ်ဦးရေ ၆၀၇၄ ဦးရေ တွင် အမျိုးသမီး ရွေးကောက်ခံ ၈၀၁ဦးထိ ရှိလာခြင်းသည် ယခင် ၂၀၁၀ ပြည့်နှစ် ရွေးကောက်ပွဲထက် အဆများစွာ တိုးလာခြင်းဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရသည်။ တစ်နိုင်ငံလုံး အတိုင်းအတာအရ ၁၁၅၀ နေရာရှိသည့်အနက် အနိုင်ရအမျိုးသမီးအမတ်ဦးရေမှာလည်း ၁၅၂ နေရာအနိုင်ရပြီး ယခင် ၂၀၁၀ ရွေးကောက်ပွဲထက် နှစ်ဆတိုးလာကြောင်း တွေ့ရသည်။ ပြည်သူ့လွှတ်တော်တွင် ရွေးကောက်ခံနေရာ ၃၂၃ ရှိသည့်အနက် ၄၁ နေရာအနိုင်ရပြီး အမျိုးသားလွှတ်တော်တွင် ၁၆၈ နေရာရှိသည့်အနက် ၂၃ နေရာအနိုင်ရသည်။ တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်လွှတ်တော်တွင်လည်း ၈၀ နေရာအနိုင်ရသည်။ ၂၀၁၀ ရွေးကောက်ပွဲနှင့် နှိုင်းယှဉ်လျှင် ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်တွင် အမျိုးသမီးဦးရေ ၁၃.၅ ရာခိုင်နှုန်းတိုးလာ ပြီး တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်လွှတ်တော်တွင် ၁၃ ရာခိုင်နှုန်းထိ တိုးလာ ကြောင်း တွေ့ရသည်။ တိုင်းရင်းသားရေးရာ ဝန်ကြီးနေရာတွင်လည်း ၂၉ နေရာရှိသည့်အနက် အမျိုးသမီး ၅ ဦး ရွေးချယ် ခန့်အပ်ခြင်းခံရသည်။ တပ်မတော်ကိုယ်စားလှယ်၌ အမျိုးသမီးတပ်မတော်ကိုယ်စားလှယ် နှစ်ဦး စီကို ပြည်သူ့လွှတ်တော်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်လွှတ်တော်တွင် ခန့်အပ်ခံရသည်။ နိုင်ငံတော်ကြီးအကဲနှင့် အစိုးရအဖွဲ့၏ ခေါင်းဆောင်မှာ

အမျိုးသမီး ဖြစ်သော်လည်း တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်ဝန်ကြီးချုပ် ရာထူးများတွင် အမျိုးသမီး ဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ် ကရင်ပြည်နယ်တစ်ခုသာ တွေ့ရပြီး⁵ အမျိုးသမီးလွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌကိုလည်း မွန်ပြည်နယ်လွှတ်တော် တစ်ခုသာ တွေ့ရသည်။

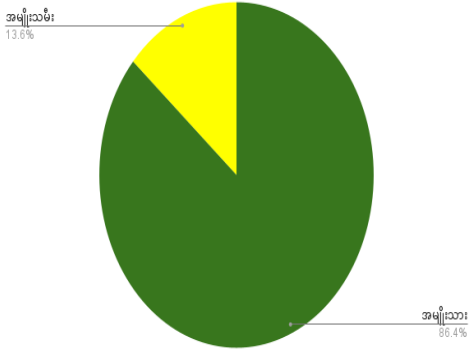
ပြည်ထောင်စုအစိုးရအဖွဲ့တွင်လည်း နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးနှင့် ကျန်းမာရေး ဒုတိယဝန်ကြီးတို့ကိုသာ အမျိုးသမီးအဖြစ် တွေ့ရှိရသည်။ ၂၀၁၅ ရွေးကောက်ပွဲတွင် တိုင်းရင်းသားရေးရာဝန်ကြီးနေရာ ၂၉ နေရာရှိပြီး အမျိုးသမီးဝန်ကြီး ၄ ယောက် ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခံရသည်။

⁵ ယခင်ကတနင်္သာရီတိုင်းဒေသကြီးတွင်လည်း အမျိုးသမီး ဝန်ကြီးချုပ် တစ်ဦးရှိခဲ့သော်လည်း အဂတိလိုက်စားမှုဖြင့် တရားစွဲဆိုမှုခံခဲ့ရသည်။

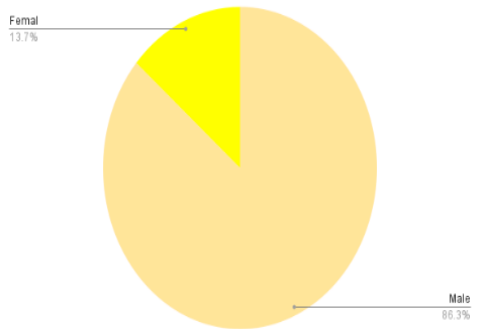
မြန်မာ့နိုင်ငံရေးတွင် အမျိုးသမီးများပါဝင်မှု မြှင့်တင်ခြင်း

ပုံ(၁) ၂၀၁၅ရွေးကောက်ပွဲတွင်အမျိုးသားနှင့်အမျိုးသမီး

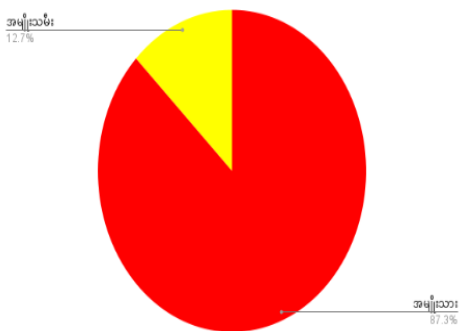
ရွေးကောက်ခံရမှုနှုန်း နှိုင်းယှဉ်ဖော်ပြထားပုံ

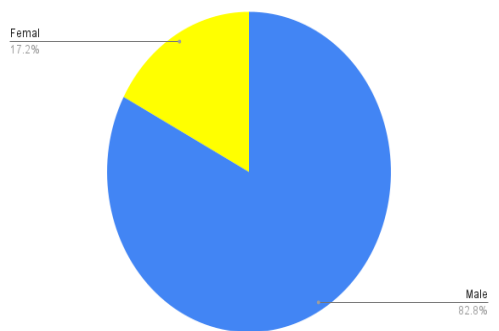
ပြည်သူ့လွှတ်တော်

အမျိုးသားလွှတ်တော်

တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ်လွှတ်တော်

တိုင်းရင်းသားရေးရာ ဝန်ကြီး

၄.၃။ ၂၀၂၀ ရွေးကောက်ပွဲနှင့် ရန်ဒါမဏိဗျူဟာ

အမျိုးသမီးရွေးကောက်ခံဦးရေသည် ၂၀၁၅ ရွေးကောက်ပွဲထက် ၂၀၂၀ ရွေးကောက်ပွဲ၌ ၁၇ ရာခိုင်နှုန်းခန့် တိုးလာသည်ကို တွေ့ရသည်။ ပြည်သူ့လွှတ်တော်တွင် ရွေးကောက်ခံ ၁၅၆၆ နေရာရှိသည့်အနက် ၂၄၉ ယောက်မှာ အမျိုးသမီးများ ဖြစ်သည်။ အမျိုးသားလွှတ်တော်တွင်လည်း ယှဉ်ပြိုင်သည့် အမတ်လောင်း ၇၀၈ ဦး ရှိသည့်အနက် ၁၃၅ ယောက်မှာ အမျိုးသမီးများပြီး တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်လွှတ်တော် အသီးသီးတွင်လည်း ကိုယ်စားလှယ်လောင်း ၃၁၂ ယောက် ရှိသည့်အနက် ၄၉၀ ယောက်မှာ အမျိုးသမီးကိုယ်စားလှယ်လောင်းများ ဖြစ်သည်။ တိုင်းရင်းသားရေးရာဝန်ကြီးနေရာတွင်လည်း ရွေးကောက်ခံ ၁၈၃ ယောက်ရှိသည့်အနက် ယှဉ်ပြိုင်သူအမျိုးသမီး ၃၃ ယောက်ရှိသည်။

အချုပ်အားဖြစ်ဆိုလျှင် ၂၀၁၀ အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲတွင် အမျိုးသမီးယှဉ်ပြိုင်ဦးရေသည် စုစုပေါင်းဝင်ရောက် ယှဉ်ပြိုင်သော ကိုယ်စားလှယ်ဦးရေစုစုပေါင်း၏ ၄ ရာခိုင်နှုန်းရှိသည့်အနက် ၃ ရာခိုင်နှုန်း

မြန်မာ့နိုင်ငံရေးတွင် အမျိုးသမီးများပါဝင်မှု မြှင့်တင်ခြင်း

ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခံရသည်။ ၂၀၁၅ ရွေးကောက်ပွဲတွင် အမျိုးသမီးယှဉ်ပြိုင်ဦးရေမှာ ၁၃ ရာခိုင်နှုန်းရှိသည့်အနက် ၁၃ ရာခိုင်နှုန်း ရွေးကောက်ခံရပြီး၊ ၂၀၂၀ ရွေးကောက်ပွဲတွင် အမျိုးသမီး ရွေးကောက်ခံ ၁၇ ရာခိုင်နှုန်းရှိသည့်အနက် ၁၆% ရာခိုင်နှုန်း ရွေးကောက် တင်မြှောက်ခံရသည်။

အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲသုံးခုအနက် ၂၀၂၀ ရွေးကောက်ပွဲသည် ဝင်ရောက်ယှဉ်ပြိုင်သော အမျိုးသမီးအရေအတွက်သာမက အနိုင်ရ အမျိုးသမီးအမတ်ဦးရေပါ အများဆုံးသော ရွေးကောက်ပွဲဖြစ်ခဲ့သည်။ သို့သော် ၂၀၂၀ ဖေဖော်ဝါရီလ ၁ ရက်နေ့တွင် မြန်မာစစ်တပ်မှ ရွေးကောက်ပွဲရလဒ်ကို ငြင်းပယ်ကာ အာဏာကို သိမ်းယူလိုက်သည်။ ထို့ကြောင့် ၂၀၂၀ ရွေးကောက်ပွဲမှတစ်ဆင့် ပြည်သူ့လူထု မဲပေး ရွေးချယ်တင်မြှောက်ခံရမှုကို အခြေပြုသော ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော် ကိုယ်စားပြုကော်မတီ^၆ (Committee Representing Pyidaungsu Hluttaw) နှင့် အမျိုးသားညီညွတ်ရေးအစိုးရ (National Unity

^၆ ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်ကိုယ်စားပြုကော်မတီသည် ၂၀၂၀ ရွေးကောက်ပွဲမှ အနိုင်ရလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားခြင်းဖြစ်သည်။

Government) တို့ ပေါ်ပေါက်လာသည်။ အမျိုးသားညီညွတ်ရေးအစိုးရ တွင် ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးများ ၃၆ ဦးရှိသည့်အနက် ၉ ဦးမှာ အမျိုးသမီးများ ဖြစ်ကြသည်။ ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော် ကိုယ်စားပြုကော်မတီတွင် အဖွဲ့ဝင် ၂၀ ဦးရှိသည့်အနက် ၄ ဦးမှာ အမျိုးသမီးများဖြစ်သည် (Government of the Federal Democratic Union of Myanmar - NUGMyanmar.org, n.d.) (CRPH - Committee Representing Pyidaungsu Hlutaw, n.d.)

ဇယား(၂)၊ ၂၀၂၀အထွေထွေ ရွေးကောက်ပွဲတွင် အမျိုးသမီးကိုယ်စားလှယ်လောင်းများ ပါဝင်မှုပြဇယား

ပြည်သူ့လွှတ်တော်	အမျိုးသားလွှတ်တော်	တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်လွှတ်တော်	တိုင်းရင်းသားရေးရာ ဝန်ကြီး
ရွေးကောက်ခံဦးရေ ၁၅၆၆	ရွေးကောက်ခံဦးရေ ၇၈၀	ရွေးကောက်ခံဦးရေ ၃၃၂	ရွေးကောက်ခံဦးရေ ၁၈၃
အမျိုးသမီး ၂၄၉	အမျိုးသမီး ၁၃၅	အမျိုးသမီး ၄၉၀	အမျိုးသမီး ၃၃

ရင်းမြစ်၊ ပြည်ထောင်စုရွေးကောက်ပွဲ ကော်မရှင်

မြန်မာ့နိုင်ငံရေးတွင် အမျိုးသမီးများပါဝင်မှု မြှင့်တင်ခြင်း

ပုံ(၂)၊ ၂၀၁၀၊ ၂၀၁၅၊ ၂၀၂၀ အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲများတွင် အမျိုးသမီး ရွေးကောက်ခံဦးရေ ပါဝင်မှု ပြဇယား

၂၀၁၀	<ul style="list-style-type: none"> ရွေးကောက်ခံဦးရေ = ၃၀၆၉ အမျိုးသမီးရွေးကောက်ခံဦးရေ = ၁၂၇
၂၀၁၅	<ul style="list-style-type: none"> ရွေးကောက်ခံဦးရေ = ၆၀၇၄ အမျိုးသမီးရွေးကောက်ခံဦးရေ = ၈၀၁
၂၀၂၀	<ul style="list-style-type: none"> ရွေးကောက်ခံဦးရေ = ၅၆၅၁ အမျိုးသမီးရွေးကောက်ခံဦးရေ = ၉၀၇

ရင်းမြစ်၊ ပြည်ထောင်စုရွေးကောက်ပွဲ ကော်မရှင်

၅။ အကြံပြုချက်များ

၅.၁။ နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာအင်စတီကျူးရှင်းများပြောင်းလဲခြင်း

ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော်၏ ၂၀၀၈ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေ ပုဒ်မ ၃၅၂ အရ နိုင်ငံတော်သည် အလုပ်အကိုင်ခန့်အပ်ရာတွင် ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော်၏ မည်သည့်နိုင်ငံသားကိုမဆို သတ်မှတ်ထားသော အရည်အချင်းနှင့် ပြည့်စုံပါက လူမျိုး၊ ဇာတိ၊ ကိုးကွယ်ရာ ဘာသာသာသနာ၊ အမျိုးသား၊

အမျိုးသမီးဖြစ်မှုတို့ကို အကြောင်းပြု၍ ရာထူးရွေးချယ် ခန့်အပ်ခြင်းကို ခွဲခြားမှုမပြုရဟု အပြုသဘောဆောင်၍ ဖော်ပြထားသည်။ သို့ရာတွင် အမျိုးသားများနှင့် လျော်ကန်သင့်မြတ်သည့် ရာထူးတာဝန်များအတွက် အမျိုးသားများ ရွေးချယ်ခန့်အပ်ခြင်းကို ဤပုဒ်မအရ အဟန့်အတားမဖြစ်စေရဟု ဖော်ပြထားသည်။ ထို့အပြင် အမျိုးသမီးများ ကျားမတန်းတူရေးအတွက် သီးသန့်အခွင့်အရေးပေးသော ဥပဒေများလည်း ၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် မပါဝင်ချေ။

၁။ ဒီမိုကရေစီနှင့် ဖက်ဒရယ်စနစ်တို့ကို အခြေခံသော ပြည်ထောင်စုကို တည်ဆောက်ရာတွင် ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော်၏ မည်သည့်နိုင်ငံသားကိုမဆို ကျား၊ မဆိုင်ရာ လိင်ကွဲပြားမှုကို အခြေခံသည့် ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်း မရှိစေရေးနှင့် တန်းတူညီမျှရှိစေရေးအတွက် မူဝါဒချမှတ်ရန်။

၂။ နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာ အင်စတီကျူးရှင်းများဖြစ်သော အစိုးရအဖွဲ့အစည်းများ၊ လွှတ်တော်များ၊ ကော်မရှင်များစသည့် ကဏ္ဍအသီးသီးတွင် ကျား၊မ ပါဝင်မှု ၃၀ ရာခိုင်နှုန်း ရှိစေရေးကို အားပေးရန်။

မြန်မာ့နိုင်ငံရေးတွင် အမျိုးသမီးများပါဝင်မှု မြှင့်တင်ခြင်း

၃။ ဒီမိုကရေစီနှင့်ဖက်ဒရယ်စနစ်တို့ကို အခြေခံသော ပြည်ထောင်စုကို တည်ဆောက်ရာတွင် ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော်သည် ကျား၊ မရေးရာအခြေပြုသော အကြမ်းဖက်မှု ကာကွယ်နိုင်သည့် မူဝါဒများကို ချမှတ်အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်သွားရန်။

၄။ ကျား၊ မဆိုင်ရာတန်းတူညီမျှမှုကို အထောက်အကူပြုစေရန် အမျိုးသမီးများကို သက်ဆိုင်ရာရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်များ၊ ဒေသန္တရအစိုးရများမှ နိုင်ငံရေးပညာ ကျွမ်းကျင်သင်တန်းကျောင်းများ ဖွင့်လှစ်ပေးရန်။

လွှတ်တော်အသီးသီးတွင်လည်း ကျား၊ မရေးရာဆိုင်ရာ ဆန်းစစ် လေ့လာသောအဖွဲ့များ ဖွဲ့စည်းခြင်းနှင့် ဂျန်ဒါဆိုင်ရာ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ ကျင့်သုံးသင့်သည်။

၅.၂။ နိုင်ငံရေးပါတီများ

နိုင်ငံရေးပါတီများသည် အမျိုးသမီးများကို ရွေးကောက်ပွဲတွင် ပါဝင်စေပြီး ထိုမှတစ်ဆင့် နိုင်ငံတော်အဆင့်ဆိုင်ရာ မူဝါဒချမှတ်ရေးတွင် ပါဝင်နိုင်ရန်အတွက် လုပ်ဆောင်ပေးခြင်းသည် အရေးကြီးသော နိုင်ငံရေး အင်စတီကျူးရှင်း ဖြစ်သည်။

၁။ နိုင်ငံရေးပါတီများသည် အမျိုးသမီးများနှင့်ဆိုင်သော လိင်အကြမ်းဖက်မှုများ၊ အမျိုးသမီး အလုပ်သမားသမဂ္ဂများစသည့် အကြောင်းအရာများကို ဆွေးနွေးညှိနှိုင်း တိုင်ပင်နိုင်ရန်နှင့် အမျိုးသမီး၊ အမျိုးသားများအတူတကွ ဂျန်ဒါဆိုင်ရာအကြောင်းအရာများနှင့် ပတ်သက်ပြီး အတွေ့အကြုံများ မျှဝေရန် ဂျန်ဒါပလက်ဖောင်းများ ဖန်တီးပေးခြင်း၊ ထိုပလက်ဖောင်းများ ကောင်းမွန်စွာ လည်ပတ်နိုင်ရန်လည်း ဘတ်ဂျတ်များ (Gender Sensitivity Budgeting) ချပေးရန်။

၂။ ထို့အပြင် နိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ ဂျန်ဒါမူဝါဒများကို ထိရောက်စွာ အကောင်အထည်ဖော်နိုင်ရန် နိုင်ငံရေးပါတီများ၊ မီဒီယာများ၊ ဂျန်ဒါနှင့် လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာပညာရှင်များ စုပေါင်းကာ အမျိုးသမီး ကွန်ရက်များ ဖွဲ့စည်းရန်။

မြန်မာ့နိုင်ငံရေးတွင် အမျိုးသမီးများပါဝင်မှု မြှင့်တင်ခြင်း

၆။ နိဂုံး

ဤသုတေသနစာတမ်း၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ မြန်မာနိုင်ငံတော်က လျှောက်လှမ်းနေသော ဖယ်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီစနစ်တွင် အမျိုးသမီးများ ပါဝင်မှုသည် မည်သို့အရေးကြီးကြောင်း အမျိုးသမီးများ နိုင်ငံရေးတွင် ပါဝင်မှုမြင့်မားသည့် အခြားနိုင်ငံများ၏ နိုင်ငံရေးစနစ်ဖြင့် နှိုင်းယှဉ်ဖော်ပြခြင်းအားဖြင့် အမျိုးသမီးများ နိုင်ငံရေးတွင် စိတ်ဝင်စားမှု မြင့်မားလာစေရန် ရည်ရွယ်ပါသည်။ လူ့ဘောင်အဖွဲ့အစည်း၊ ယဉ်ကျေးမှု၊ ဓလေ့ထုံးတမ်းအစဉ်အလာများ၊ အမျိုးသမီးများဖြစ်တည်မှု၊ ဖခင်နှင့် ခင်ပွန်းကို မှီခိုရမည်ဟူသောအတွေး၊ အိမ်မှုကိစ္စကိုသာ နိုင်ငံခြားနင်းနင်း လုပ်ရမည်ဟူသောယုံကြည်မှု၊ နိုင်ငံရေးအရအတွေ့အကြုံ၊ နည်းပါးမှု ဆိုသည့် သမားရိုးကျ ဘောင်ခတ်ထားသော လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ အမြင်ကျဉ်းမြောင်းမှု စသည့်အချက်များကြောင့် နိုင်ငံရေးနှင့် ဆုံးဖြတ်ချက်ချသည့် အဆင့် (Decision Making Level) များတွင် အမျိုးသမီးများ ပါဝင်မှု အားနည်းသည်။ သို့သော် မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဒီမိုကရေစီ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများ စတင်သည့် ၂၀၁၀ မှ ၂၀၂၀ ဆယ်နှစ်တာ ကာလအတွင်း အမျိုးသမီးများ လွှတ်တော်နိုင်ငံရေးတွင် ပါဝင်မှုသည် ၄ ရာခိုင်နှုန်းမှ ၁၆ ရာခိုင်နှုန်းထိ မြင့်မားလာသည်ကို

တွေ့ရသည်။ ဤကဲ့သို့ တိုးတက်လာခြင်းမှာ ရှေးရိုးစွဲသော
မြန်မာ့လူ့ဘောင်အဖွဲ့အစည်းတွင် ကောင်းသော တိုးတက်
ပြောင်းလဲမှုဖြစ်ပြီး ဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီစနစ်သို့ ဦးတည်နေသည်။
မြန်မာနိုင်ငံတွင် အမျိုးသမီးဦးရေ ၅၂ ရာခိုင်နှုန်း ရှိပြီး အမျိုးသမီးများ ပိုမို
ပါဝင်လာနိုင်ခြင်းသည် မြန်မာ့ဒီမိုကရေစီစနစ်ကို ပိုမို
အားကောင်းစေနိုင်မည်ဖြစ်သည်။

မြန်မာ့နိုင်ငံရေးတွင် အမျိုးသမီးများပါဝင်မှု မြှင့်တင်ခြင်း

ကျမ်းကိုးစာရင်း

CRPH - Committee Representing Pyidaungsu Hlutaw. (n.d.).

From <https://crphmyanmar.org>

Enid Slack, Zachary Spicer, & Makram Montacer. (2014).

Decentralization and Gender Equality. Forum of Federations.

Government of the Federal Democratic Union of Myanmar -

NUGMyanmar.org. (n.d.). From

<https://www.nugmyanmar.org>

Social Development Research at UNRISD 2005-209. (n.d.). From

[http://www.unrisd.org/80256B3C005BCCF9/\(httpPublications\)/6690FDBCC2B25333C12570B300307E3B?OpenDocument](http://www.unrisd.org/80256B3C005BCCF9/(httpPublications)/6690FDBCC2B25333C12570B300307E3B?OpenDocument)

The Constitution (Seventy-third Amendment) Act, 1992. (n.d.).

From <https://www.india.gov.in/my->

government/constitution-

india/amendments/constitution-india-seventy-third-

amendment-act-1992

(1991). *The World's Women 1970 - 1990 Trends and Statistics*.

New York: United Nations.

Tunisia's Constitution of 2014 . (n.d.). From

https://www.constituteproject.org/constitution/Tunisia_2014.pdf

Union Election Commission. (n.d.). From

<https://www.uec.gov.mm/>

မြန်မာ့နိုင်ငံရေးတွင် အမျိုးသမီးများပါဝင်မှု မြှင့်တင်ခြင်း

This page left intentionally blank